

Principer för prioritering av kurstillfällen för fristående kurs på KI

Dnr 3-2164/2022

Kommittén för utbildning på grundnivå och avancerad
nivå, 2022-05-17

**Karolinska
Institutet**

Bakgrund

Det ekonomiska utrymmet för fristående kurser är ändligt och varierar år från år. Det ges nästan aldrig möjlighet att tilldela medel till alla sökta kurstillfällen. Vad som utannonseras eller ej ett visst år av de olika kurstyperna beror på det totala ekonomiska utrymmet för fristående kurser och sammansättningen av de ansökningar som skickats in.

KI eftersträvar en balans i utbudet där vi inte konkurrerar med varandra i form av liknande kurser, men det är även viktigt att erbjuda ett varierat utbud. Varje kurstillfälle ska även beviljas ett platsantal som gör att kursen går att genomföra med god kvalitet. Om det totala utrymmet är begränsat ska kurser bara i undantagsfall erbjudas varje termin. Det är även viktigt att överväga om en kurs är lämpad som fristående kurs eller om någon annan form vore lämpligare, som t.ex. uppdragsutbildning, intern personalutbildning eller kurs inom program.

För att underlätta urvalsarbetet delas samtliga ansökningar om fristående kurs in i en kurstyp som antingen har högre eller lägre prioritet. Inom dessa två grupper finns det sedan flera undergrupper. Även inom undergrupperna måste den urvalsförberedande arbetsgruppen och i slutändan KU bedöma förslagen utifrån principer om livslångt lärande och ekonomiska förutsättningar. Prioriteringsprinciperna beskriver således inte vilka kurser som ska utannonseras som fristående kurser eller inte, utan de fungerar som ett stöd i urvalsarbetet.

Avvikelser från principerna går att göra med hänsyn till strategiska satsningar eller andra frågor som är av hög relevans. Ett avvikande beslut bör dock motiveras och omprövas kommande ansökningsomgång.

Kurstyper som ges högre prioritet

Det gemensamma för dessa kurstyper är att de syftar till att underlätta övergången till nästa utbildningsnivå – eller uppmuntra till fortsatta studier generellt.

- **Kurser som leder till examen**

Det huvudsakliga syftet att möjliggöra övergången mellan utbildningsnivåer. Kraven för tillträde till avancerad nivå har skärpts vilket skapat behov av komplettering till kandidatexamen. Behovet av och efterfrågan på en examen på avancerad nivå ökar ständigt både från sökande och arbetslivet. Sedan 2021 har högskolelagen kompletterats med en skrivning om att lärosätena ska främja livslångt lärande, vilket dessa kategorier av kurser helt klar faller under.

Här finns två underkategorier.

- *Komplettering till kandidatexamen*
Dessa kurser riktar sig till de med en äldre, icke treårig, utbildning för att komplettera till en kandidatexamen. Kraven för tillträde till avancerad nivå har skärpts på flertalet lärosäten och behovet har därför varit stort. Efterfrågan kommer generellt minska på längre sikt.
- *Kurser för magister- och masterexamen*
Inom flera huvudområden ges utbildning som leder till en master- eller

magisterexamen enbart som fristående kurser då denna organisationsform passar målgruppen bättre än programformen. Som högst prioriterade kurser ses kurser i vetenskaplig teori och metod samt examensarbete. Dessa kurser kombineras till en examen av studenten med ämnesfördjupande kurser i huvudområdet och andra kurser, vilka kan läsas både på KI och andra lärosäten. KI bör dock, inom varje huvudområde där det erbjuds generell examen på avancerad nivå, erbjuda åtminstone en ämnesfördjupande kurs inom huvudområdet.

- **Nybörjarkurser**

Med nybörjarkurser menas kurser som inte kräver tidigare högskolestudier. Prioriterade nybörjarkurser är de som vänder sig till studenter som söker direkt efter gymnasiet och syftar till att skapa ett intresse för vidare studier.

Till de prioriterade kurserna hör inte kurser som riktar sig till personer utan tidigare högskolestudier, men som egentligen inte går att kategorisera som nybörjarkurser. Det kan exempelvis handla om kurser som vänder sig till personer verksamma inom hälso- och sjukvården men som saknar högskoleutbildning. Dessa kurser är mer att se som fortbildning än som nybörjarkurser och ska prioriteras som dessa.

- **Forskningsnära kurser**

Inom denna kategori finns två typer av kurser – forskningsförberedande och forskningsintroducerande. *Forskningsförberedande* kurser är framför allt ett led i rekryteringen till forskarnivå för att nå personer som inte studerat på KIs egna masterprogram och som funderar på att gå vidare till forskning. *Forskningsintroducerande* kurser riktar sig till befintliga studenter på nybörjarprogram och syftar till att öka intresset för forskning och en framtida forskningskarriär.

Den första gruppen har samma syfte som examenskurserna – dvs. att underlätta övergången till nästa utbildningsnivå. De forskningsintroducerande kurserna syftar till att väcka intresset för forskning tidigt i utbildningen på ett sätt som inte alltid ryms inom ordinarie program.

Kurstyper som ges lägre eller varierad prioritet

Generellt ges dessa kurser lägre prioritet än grupperna ovan. Däremot bör beaktande av varierat utbud och skrivningen i högskolelagen om främjande av livslångt lärande påverka bedömningen av kurserna inom dessa grupper.

- **Fortbildning för olika grupper**

Detta är en mycket stor och varierande grupp av kurser med det gemensamma att de riktar sig till de som redan har utbildning inom området. Vissa har en smal behörighet, medan andra har en mycket bred målgrupp. Några kurser är mer generella och teoretiska till sitt innehåll, medan andra är mer verksamhetsspecifika. Det finns kurser både på grundnivå och på avancerad nivå.

- Kurser som är mer verksamhetsspecifika är i många fall att likna vid fortbildning för personal som arbetar inom hälso- och sjukvården. Dessa bör i större utsträckning anordnas som

uppdragsutbildning.

- Ett antal kurser är del i specialiseringen för vissa yrkeskategorier, t.ex. fysioterapeuter och psykologer. Med ett begränsat ekonomiskt utrymme bör även dessa kurser erbjudas som uppdragsutbildning.
- Kurser som även erbjuds inom program – ofta som valbara kurser. Det positiva med detta är att det är kurser som oftast kommer att genomföras och därmed minskar risken för inställda kurser. En utlysning innebär en större ekonomisk trygghet för den kursgivande institutionen. I och med det minskade antalet valbara perioder på program kan en utlysning även som fristående möjliggöra ett större utbud för programstudenterna. Dock finns en ökad risk för ökade administrativa kostnader då samma kurser kan tillgodoräknas inom ett program för de som senare antas till något av dessa. Det är viktigt att det valbara utbudet är dimensionerat så att institutionerna kan genomföra kurserna med god ekonomi utan att vara beroende av att erbjuda kursen som fristående.
- **Kurser som ges som beställd utbildning**

Dessa kurser ger KI som beställd utbildning åt studenter som är antagna på en annan högskola. Ett sätt att få bättre ekonomi i dessa kurser är att även utannonsera dem som fristående, i de fall som inte den andra högskolan gör det också. Dessa kurser kan inte prioriteras vid brist på utrymme. Institutionerna måste teckna avtal med den andra högskolan som ger tillräcklig ekonomi, alternativt att den andra högskolan utannonserar kursen även som fristående.